

AİLE EĞİTİMİNDE KULLANILAN TİYATRO YÖNTEMİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİN İNCELENMESİ¹

AN ANALYSIS OF OPINIONS RELATED TO THEATER METHOD USED IN FAMILY EDUCATION

Fahri SEZER

Doç. Dr. Balıkesir University, Necatibey Faculty of Education, Guidance and Counseling Department, Balıkesir-Türkiye

fahrisezer23@hotmail.com

Ercan ALTAN

Psk. Dan. Mili Eğitim Bakanlığı, Bandırma Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Balıkesir-Türkiye

counselorercan@gmail.com

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğrenci ailelerine tiyatro yöntemi ile yapılan eğitici çalışmaların, onların tutumları, ergenlik dönemi gelişim sorunları, teknoloji kullanımı ve aile içi iletişim hakkında farkındalıklarına etki edip etmediğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda 20'si Psikolojik Danışman ve Rehberlik Öğretmen olmak üzere 21 gönüllü öğretmen ile Balıkesir ilinde bulunan üç ilçede toplamda yedi gösteri düzenlenmiştir. Gösteriye katılan toplam 2045 katılımcının 431'inden veriler toplanmıştır. Tiyatro gösterisini izleyen katılımcılardan veri elde etmek amacıyla araştırma hazırlanmış oldukları yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Sonuç olarak aile eğitiminde farklı bir yöntem olarak kullanılan tiyatro yönteminin aile eğitiminde etkili bir eğitim yöntemi olarak kullanılabilirliği söylenebilir. Özellikle katılımcılardan gelen olumlu geri bildirimler etkinliğin çocuk-aile etkileşimini ve iletişimini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Aile Eğitimi, Tiyatro yöntemi, Psikolojik Danışma, Rehberlik Hizmetleri.

Abstract

The purpose of this research is to determine educational activities conducted with the theater method to the students' families, whether their attitudes, their adolescent developmental problems, the use of technology and their awareness about intra-family communication. For this purpose, 21 volunteer teachers, 20 of whom were psychological counselors and guidance teachers organized total seven shows in three counties at Balıkesir province. Data were collected from 431 of 2045 participants in total. In order to obtain data from the participants watch the theater demonstration, the structured interview form that the researchers had prepared was used as a data collection tool. As a result, it can be said that the theater method which is used as a different method in family education can be used as an effective education method in family education. Positive feedback, especially from the participants, indicates that effectiveness is effective in enhancing child-family interaction and communication.

Keywords: Family Education, Theater Method, Psychological Counseling, Guidance Services.

GİRİŞ

Tarih boyunca çocuk yetiştirme konusu ve nasıl bir çocuk yetiştirmeliyiz sorusu sürekli cevaplanmaya çalışılmış bir konu olarak güncelliğini korumaktadır. Özellikle bu durum çocuğun ilk eğitimini aldığı ve içinde doğup büyüdüğü aileye ve ailenin nasıl bir eğitim verdiğine odaklanılmasına neden olmuştur. Aile, insan türünün devamlılığını sağlayan, ilk toplumsallaşma sürecini oluşturan, karşılıklı ilişkileri belirli kurallara bağlayan, toplum kültürünü kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik ve hukuksal yönleri bulunan toplumsal bir kurumdur (Sayın, 1990). Çocuğun anne baba ile olan ilişkisi çocuğun gelişimi üzerinde önemli rol oynamaktadır. Çocuklarla ve aile arasındaki ilişkileri, çocuğun içinde doğup büyüdüğü aile ortamı anne ve babaların kendi aralarındaki ilişkiler, çocuğun beklentilerine uygun bir çocuk olup olmaması, çocuk sayısı, çocuğun cinsiyeti ve karakteristik özellikleri, ailenin sosyoekonomik durumu ve kültürel özellikler gibi pek çok etken belirler (Aydoğmuş, 2001). Bununla birlikte her çocuk birbirlerinden farklı özelliklerle dünyaya gelmektedir. Her çocuk kendine özgü zekâ, kişilik ve fiziksel özellikleriyle bağımsız bir bireydir. Bu açıdan çocuğun hem bireysel özellikleri hem de anne ve babanın tutumu ve yakın çevre koşulları, onun davranış ve

¹ Bu makale "IVth International Eurasian Educational Research Congress" te sözlü bildiri olarak sunulmuştur

tutumlarını etkiler (Yavuzer, 2000). Young, Adler gibi psikanalistler bireydeki şemaların kökeninde erken yaşam döneminde anne baba ve yakın çevresiyle kurduğu ilişkilerin etkili olduğunu ve aile ortamı birey tarafından sevgisiz, ilgisiz, yetirince destek verilmeyen ve iletişim eksikliği bulunan bir ortam olarak algılandığında, bireyin erken dönem uyum bozucu şemalar geliştirmesinin mümkün olduğunu belirtmektedirler (Akt.: Kapçı ve Hamamcı, 2010; Sezer ve İşgör, 2017). Bununla birlikte, çocuklardaki davranım bozuklukları; kalıtım, zeka düzeyi, iç salgı bezleri, kötü arkadaşlar, çocukların doğuş sırası, televizyonun olumsuz etkileri, vb. etkenlerle incelenmiş, ancak bu etkenlerin hiç birinin anne-baba ve çocuk ilişkisi kadar önem taşımadığı kanıtlanmıştır (Geçtan, 1989). Tüm bu bulgular ailenin çocuk üzerinde önemli rolü olduğunu göstermektedir.

Çocuğun ilk eğitimini ailede aldığı gerçeği ailelerin bilinçli olması, çocuklarına iyi eğitim verebilmek için gelişim ve değişime açık olmalarını önemli hale getirmektedir. Aileleri bilgilendirmenin, gelişim ve değişimlerine destek olmanın bir yolu anne-baba eğitimleridir. Anne- baba eğitimi; çocukların yetiştirilmesi, aile ilişkileri, ailede ve toplumda anne babaya düşen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli bilgi, tutum ve becerilerin sistemli biçimde geliştirilmesidir (Titmus, Buttedahl, Ironside ve Lengrand, 1985). Ailelerin, öğrencilerin içinde buldukları gelişim döneminin özellikleri sonucu ortaya çıkabilecek durumlara karşı bilgilendirilmeleri ve nasıl çocuklarına karşı davranmaları gerektiğine ilişkin eğitimden geçirilmelerinin faydalı olacağı belirtilmektedir (Sezer, 2016; Sezer ve İşgör, 2010; Erdener, Sezer ve Tezci, 2017). Özellikle çocuk ve gençlerin gelişim seviyelerine uygun olmayan programların izlenmesinin anne-babalar tarafından denetlenmesinin (Sezer ve Sağay, 2014), çocuk ve ana-baba iletişiminin güçlendirilmesinin sağlıklı bireyler yetiştirmede önemli olduğu aktarılmıştır (Erdener, Sezer ve Tezci, 2017). Bu bilgilendirmelerin yapılması için aile eğitiminin gerekli olduğu bilinmektedir.

Bu doğrultuda farklı demografik özelliklere sahip ailelere yönelik pek çok farklı aile eğitimi programı uygulandığı görülmektedir. Uygulanan programların sonunda ebeveynlerin anne-babalık davranışlarının olumlu yönde değiştiği; anne-babalıkla ilgili stres düzeylerinin düştüğü ve öz yeterlilik duygularının yükseldiği belirlenmiştir. Ayrıca aile eğitimi programlarının anne-babanın çocukla iletişimi ve çocuk bakımı konularında olumlu etkileri saptanmıştır (Şahin ve Kalburan, 2009; Erdener, 2016). Buda farklı eğitim yöntemleri ile ailelerin bilgilendirilmesinin çocuk eğitimi için çok daha faydalı sağlayacağı söylenebilir. Kaya (1997), anne-baba eğitim çalışmalarının genel olarak şu amaçlar doğrultusunda yapıldığını aktarmıştır;

1. Anne-babaların kendi farkındalıklarını arttırma,
2. Anne-babaların, çocukların problem davranışları ile baş etmede kullanabilecekleri becerileri kazandırma,
3. Anne-baba-çocuk ilişkisini daha etkili kılma
4. Çocuk gelişimi konusunda anne-babaları bilgilendirme,
5. Aile yaşamını daha çekici hale getirme ve olumlu aile iklimi yaratma,
6. Anne-babalara etkili çocuk yetiştirme yöntemleri hakkında bilgi verme,
7. Anne-babalara duygusal destek sağlama,
8. Çocukların okul etkinliklerine anne-babaların katkısını sağlamak (Kaya, 1997).

Belirtilen bu konular doğrultusunda ailelere eğitimin verilmesinin en iyi yöntemlerinden biri bunu bir kurum aracılığı ile yapmaktır. Çocuk gelişimi, eğitimi, olumsuz davranışların giderilmesi, ailenin çocuk yetiştirme ile ilgili bilinçlendirilmesi, çocuğa karşı olumlu tutum geliştirmesi gibi konularda ailelere yönelik eğitimler düzenlenmenin kuruluşlar aracılığı ile yapılmasının önemli olduğu (Şahin ve Kalburan, 2009) ve bu kurumlardan en işlevsel olanın okul olduğu söylenebilir. Türkiye'deki okullarda da aile eğitimleri çalışmaları genellikle okul rehberlik servisleri tarafından yürütülmektedir. Bu anlamda okul rehberlik servisi personellerinin bu çalışmaları yapılandırmacı eğitim tarzında yürütmelerinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Çünkü yapılandırmacı öğretim yaklaşımı öğretmenlerin alanlarına daha hâkim olmalarını; farklı yaklaşımları ve yöntem-tekniik derslerinde uygulayarak öğrenme-öğretme sürecini daha verimli bir şekilde sürdürmelerini gerekli kılmaktadır. Yapılandırmacı öğretim yaklaşımında öğretmen, yeni geliştirilen yapılandırmaların yerine hipotez oluşturma, tahmin etme, nesnelere işleme, soruları ortaya atma, cevapları araştırma, hayal etme ve icat etme ile deneyim sahibi olarak pozisyon almalıdır (O'Loughlin, 1992; Akt.: Önen,

Mertoğlu, Saka ve Gürdal, 2009). Buna göre, öğretmenlerin bilgiyi doğrudan aktarmak yerine, öğrencileri bilgiye yönlendirecek şekilde derslerini düzenlemesinin ve bu süreçte farklı yöntem-teknik ve yaklaşımları kullanmasının oldukça önemli olduğu söylenebilir (Gönen ve Kocakaya, 2006). Bireylerin, bilişsel, duyuşsal, bedensel ve sosyal yönden gelişmelerini sağlamak ve toplumsal uyumlarını kolaylaştırmak olarak tanımlanan çağdaş eğitimin genel amacını gerçekleştirebilmesi için geleneksel eğitim anlayışından farklı olarak “yaşantı yoluyla eğitim” kavramı önem kazanmıştır (Karapınar, 2015). Bu bilgiler ışığında, aile eğitimlerinde anlatım ve soru cevap dışında farklı yöntem ve tekniklerle yapılabilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Aile eğitimlerinde kullanılabilecek bu yöntem ve tekniklerden bazıları da rol yapma, drama ve tiyatro şeklinde sıralanabilir. Özellikle tiyatro tarzı sunumların daha eğitsel yönü olduğu düşünülmektedir.

Tiyatro pedagojisi olarak adlandırılan bu alanyalnızca sanatsal bir çalışma alanı olmayıp pedagojik (eğitimbilimsel) bir çalışma alanıdır. Genel anlamda, profesyonel olmayanlara da sanatsal anlatım biçimleri kazandırmak için aracı olan bir alandır (Hendricks, 2004; Akt.: San, 2006). Tiyatro pedagojisinin temel amacı; kültürel ve kültürlerarası eğitim sürecinde çocuğun, gencin ve yetişkinin eğitimini, tiyatroyun temel yöntem ve bileşenlerinden yararlanarak; yaratıcı, iletişim ve estetik değişimi sağlamaya dönük olarak geliştirmektir (Adıgüzel, 2013). Bu bilgiler ışığında, tiyatro tekniğinin aile eğitimi için faydalı olacağı öngörülebilir.

Bu çalışmada, tiyatro yöntemiyle ile yapılan aile eğitimine ilişkin görüşlerin incelenmesi amaçlanmıştır. Tiyatro yöntemiyle aile eğitiminin ailelerin farkındalığını artıracak, yaptıkları doğruları veya doğru bildikleri yanlışları görme imkânı bulacakları öngörülmüştür.

YÖNTEM

Bu çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, yapılandırılmamış ya da yapılandırılmış görüşme formları veya doküman inceleme gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olgu ve olayların kendi doğal ortamları içinde gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek 2005, 39). Bu tanıma uygun olarak araştırmacılar hazırlamış oldukları yapılandırılmış görüşme formları aracılığı ile veri toplama yoluna gitmişlerdir.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini Balıkesir ili Bandırma, Erdekve Gönen ilçelerinde yapılan “aile eğitimi” gösterilerine katılan toplam 2045 katılımcıdan değerlendirmeye alınan 431 birey oluşturmaktadır. Örnekleme yöntemi olarak kolay ulaşılabılır örneklem yöntemi kullanılmıştır. Örnekleme ait bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo1. Örneklem Grubuna İlişkin Bilgiler

Değişkenler	f	%	sd
Yaş	18-25	13	3.0
	26-35	119	27.6
	36-45	254	58.9
	46-65	45	10.4
Cinsiyet	Erkek	78	18.1
	Kadın	353	81.9
Medeni Durum	Evli	390	90.5
	Bekâr	38	8.8
	Boşanmış/Ayrı	3	.7
Eğitim Düzeyi	İlkokul	81	18.8
	Ortaokul	27	6.3
	Lise	98	22.7
	Önlisans	42	9.7
	Lisans	163	37.8
Yüksek Lisans	20	4.6	

Veri Toplama Aracı

Çalışma kapsamında katılımcıların yapılan aile eğitimi çalışmasına ilişkin düşüncelerini ve görüşlerini belirlemek amacı ile araştırmacılar tarafından hazırlanmış “Farkındaysak Gelişiriz Değerlendirme Formu” ile katılımcıların kişisel niteliklerini öğrenmek için hazırlanmış bilgi formu kullanılmıştır. Katılımcıların yapılan eğitici tiyatro etkinliğine ilişkin görüşlerini öğrenmek amacı ile hazırlanmış görüşme formu yapılandırılmış ve yarı yapılandırılmış sorulardan oluşmaktadır. Hazırlanan görüşme formları eğitim bilimleri alanında çalışan akademisyenlerin görüşlerine sunulmuş ve gelen öneriler doğrultusunda son hali verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda katılımcılardan 11 konuda görüşlerini ifade etmeleri istenmiştir. Yapılandırılmamış görüşme formunda ise katılımcılara 2 açık uçlu soru yönlendirilmiştir. Hazırlanan görüşme formları tiyatro eğitimi öncesi ve sonrası uygulanmak üzere 2 bölümden oluşmaktadır.

İşlem

Bu araştırmada öncelikle tiyatro gösterisinde rol alacak psikolojik danışmanlarla aile eğitimleri için değerlendirme toplantısı yapılmış ve gönüllü olanlarla eğitici tiyatro çalışması için yapılacak faaliyetler planlanmıştır. Aile eğitimleri için sunulacak konular belirlendikten sonra konulara göre küçük grup çalışmasıyla kısa oyunlar yazılmış ve yazılan oyunlar sahneye konularak büyük grup tarafından değerlendirmeye alınmıştır. Büyük grubun değerlendirdiği ve şekil verdiği oyunlarla sahneleme çalışması yapılmıştır. Sahneleme sürecinde drama ve tiyatro alanında bir uzmanın da desteği alınmıştır. Eğitici tiyatro çalışması Balıkesir ilinde bulunan üç ilçede toplamda yedi gösteri şeklinde düzenlenmiştir. Gösteri sürecinde izleyicilerden veriler toplanmıştır.

İki form şeklinde hazırlanan anketin birinci bölümünü katılımcılar tarafından katılımcılara aile eğitimi gösterisi başlamadan, ikinci bölümünü ise eğitim sonrasında doldurtulmuştur. Anket katılımcılara dağıtıldıktan sonra anketin birinci bölümündeki bilgi formunda yazılı olan soruları “X” ile işaretlemeleri istenmiştir. Diğer sorulara da katılımcıların eğitim hakkında görüşlerini betimleyecek şekilde açıklama yapmaları istenmiş ve uygulama yapılmıştır.

Eğitim öncesi ve sonrasında katılımcılardan alınan görüşler ile birlikte katılımcılar ile doğrudan görüşme yapılarak aile eğitiminin katılımcılar üzerindeki değişimi gözlenmiş ve görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve verilerin analizi SPSS 22 programında yapılmıştır. Verilerin analizinde frekans (f), yüzde (%), standart sapma (SD) gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde aile eğitimine katılan bireylerin eğitime ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bu doğrultuda ilk etapta katılımcıların çocuklarının eğitiminde ne tür yöntemlere başvurduklarını öğrenmek amacı ile sorular yönlendirilmiş ve verilen cevaplar Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere örneklem grubundaki bireyler sorulan soruların biri hariç hepsine beklentiler doğrultusunda cevap vermiştir. “Çocuğunuzun eğitiminde cezaya başvurur musunuz?” sorusuna ise 290 (%67.3) katılımcı “evet” cevabını vermiştir. Buda halen geleneksel yöntemlerde aile eğitimini faydalı olduğunu düşündüklerini akla getirmektedir.

Tablo 2: Katılımcıların çocuk eğitimine ilişkin görüşleri

		f	%
Çocuk eğitiminde ailenin önemli olduğunu ve aile eğitimiyle çocuklara fayda sağlanabileceğini düşünüyor musunuz?	Evet	423	98.1
	Hayır	8	1.9
Aile içi kararlarda çocuklarınızın fikrini alır mısınız?	Evet	416	96.5
	Hayır	15	3.5
Çocuğunuzun eğitiminde cezaya başvurur musunuz?	Evet	290	67.3
	Hayır	136	31.6
	Cevap yok	5	1.2
Çocuk yetiştirirken okuyup öğrendiklerinize göre hareket eder misiniz?	Evet	313	72.6
	Hayır	118	27.4
İnternet, televizyon, telefon vb. iletişim araçlarının ailece geçireceğiniz kaliteli zamanı olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz?	Evet	407	94.4
	Hayır	24	5.6
Eşinizle iletişiminizin, çocuğunuzun davranışları üzerinde etkili olduğunu düşünüyor musunuz?	Evet	421	97.7
	Hayır	10	2.3
Daha önce engelli bireylere ilişkin farkındalık çalışmalarına katıldınız mı?	Evet	379	87.9
	Hayır	52	12.1
Ailelerin baskıcı tutumlarının, gençlerin sınav kaygısını artırdığını düşünüyor musunuz?	Evet	416	96.5
	Hayır	15	3.5

Katılımcıların daha önce bu tip bir eğitime katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Cevaplar Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Daha önce anne-baba eğitim seminerine katıldınız mı?

	f	%
Evet	172	39.9
Hayır	259	60.1
Toplam	431	100

“Daha önce anne-baba eğitim seminerine katıldınız mı?” sorusuna “evet” cevabı veren katılımcılara bu aile eğitim seminerlerini yeterli bulup bulmadıkları sorulmuştur. Bu eğitimleri yeterli bulmamışlar ise buna ilişkin ne gibi önerileri olabilecekleri sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Katılımcıların aile eğitimine ilişkin görüşleri

	f	%
Yeterli buldum	391	90.7
Hayır yetersizdi	26	6.0
Görüş belirtmeyen	3	.7
Aile eğitimleri zorunlu olmalı	1	.2
Alanında uzman kişiler tarafından verilmeli	1	.2
Daha çok örnekler olmalıydı.	1	.2
Drama ile anlatıma yer verilmeli	1	.2
Eğitim kısa süreliydi ve örneklerle pekiştirilmemişti	1	.2
Farklı etkinlikler olabilir.	1	.2
Öfke kontrolü anlatılabilir	1	.2
Sanatsal ve broşürlü eğitimlerin artırılması	1	.2
Teorilerin pratiğe dönüşmemesi	1	.2
Yeterli buldum.	1	.2
Yüzeysel ve yetersizdi	1	.2
Toplam	431	100

Katılımcıların büyük bir bölümü yapılan eğitimi yeterli bulduğunu (%91) belirtmiştir. Sadece % 6’sı bu eğitimi yetersiz bulduğunu ifade etmiştir. Bununla birlikte bazı katılımcılar eğitime ilişkin farklı neler olabileceğine ilişkin görüşlerini belirtmiştir.

Katılımcıların daha önce aldıkları farklı eğitimler ile tiyatro şeklinde yapılan Aile eğitimi gösterisine ilişkin karşılaştırmalı görüşlerini almak amacı ile “katıldığınız daha önceki aile eğitim çalışmalarından

farklı bulduğunuz yanları nelerdir?” şeklinde soru yönlendirilmiştir. Verilen cevaplar ortak başlıklar altında toplanarak sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Katılımcıların aile eğitimine ilişkin karşılaştırmalı değerlendirmeleri

	f	%
Cevap yok	304	70.5
Bazı oyunlar çok abartılıydı.	1	.2
Çok eğlenceli olması	6	1.3
Çok etkileyici olması	10	2.3
Çok gerçekçi olması	12	2.7
Çok güzeldi.	15	3.5
Daha profesyonel olabilirdi.	2	.4
Drama şeklinde olması	30	6.9
Eksiklikler vardı. Hep aileler ele alındı. Çocuklar işlenmedi.	4	.9
Farkındalık yarattı çok yararlı oldu.	4	.9
Görsel olması etkileyiciydi.	16	3.7
Gündelik hayattan örnekler sunması	10	2.3
İlk defa katılıyorum	1	.2
Kendimizi gözden geçirdik	1	.2
Kısmen farklı buldum	1	.2
Özeleştiri yapmamızı sağladı	1	.2
Seminer şeklinde olmayışı	1	.2
Sunum farklı içerik aynı	1	.2
Sunumlarla müzikler çok güzeldi	1	.2
Toplam	431	100

Tablo 5’te görüldüğü üzere bu soruya katılımcıların %71’i cevap vermeyi tercih etmemiştir. Bunun yanı sıra diğer katılımcıların %29 daha önceki eğitimlerle kıyaslama yaparak görüşlerini ifade ettikleri saptamıştır. Aktarılan ifadelerin çoğunlukla olumlu yönde olduğu görülmüştür.

Son olarak eğitime katılan bireylere yapılan eğitim hakkında Tablo 6’da gösterilen sorular yönlendirilmiş ve sonuçlar verilmiştir.

Tablo 6: Gösteriye ilişkin katılımcı değerlendirmeleri

		f	%
Gösterimiz, beklentilerinizi karşıladı mı?	Evet	427	99.1
	Hayır	4	.9
Oyunlarımız, bugüne kadar sergilediğiniz tutum ve davranışlarınız ile ilgili öz eleştiri yapmanızı sağladı mı?	Evet	423	98.1
	Hayır	8	1.9
Toplam		431	100

Tablo 6’da görüldüğü üzere tiyatro şekline yapılan eğitime ilişkin katılımcıların %99.1’i olumlu görüş beyan etmiştir. Bununla birlikte katılımcılar bu eğitim sayesinde çocuk eğitiminde kullandıkları yöntemler konusunda kendilerini eleştirme imkânı bulduklarını büyük bir oranda (% 98.1) bulduklarını dile getirmişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada örgün eğitim içerisinde yer alan öğrenci ailelerinin eğitici tiyatro çalışmasına katılımı ve gösteriler sonrasında değerlendirmelerin alınması ile aile eğitimlerinde farklı yöntem ve tekniklere ilişkin dikkat çekmek ve öneriler sunmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulgulardan biri; eğitici tiyatro çalışmasına katılan ailelerin %91’inin bu çalışmayı yararlı bulduğunu söylemesidir. Alanyazında bu bulguyla benzer herhangi bir araştırma sonucuna rastlanmamıştır. Ancak, Onur (2016) tarafından yapılan çalışmada forum tiyatro tekniğinin kullanıldığı yaratıcı drama çalışmalarının annelerin iletişim becerilerine olumlu yönde etki ettiği bulgusu elde edilmiştir. Yine, Ankara Keçiören’de bulunan Toygar Börekçi İlköğretim Okulu’nda, İngiltere merkezli Transaksiyonel Analiz

Enstitüsü'nün projesi olan TAPACP, okul rehber öğretmeni Güney Erkilic tarafından annelere uygulanmış, Transaksiyonel Analiz yaklaşımıyla ebeveynlik becerilerini artırmayı hedefleyen çalışmada forum tiyatrotekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, annelerin kişilerarası ilişkilerinin daha ılımlı olduğu ve empati becerilerinin arttığı gözlenmiştir (Akt.: Onur, 2016).

Forum tiyatro tekniği ile eğitici tiyatro tekniği birbirlerinden bazı noktalarda ayrılırlar da bu bulgulardan; aile eğitimlerinde seminer yoluyla anlatımdan farklı tekniklerin kullanılmasının etkili olduğu söylenebilir.

Araştırmada elde edilen diğer bir sonuca göre; eğitici tiyatro çalışması sonunda bazı katılımcılar çalışmayı eğlenceli, etkileyici ve gerçekçi olduğunu ifade ederken bazıları da abartılı bulunduğunu ifade etmiştir. Eğitici tiyatro yoluyla aile eğitimlerinde somut yaşantıların aşamalı olarak sunulması, velilerin eğlenerek öğrenmelerinin sağlanması katılımcılarda beklenen olumlu davranış değişikliğinin istenilen düzeye ulaşılmasında önemli olduğu söylenebilir.

Çalışmanın bir diğer bulgusu ise; katılımcıların çalışmada ailelerin yanında çocuklara yönelik de eğitici çalışmaların olması gerektiğini bunun bir eksiklik olduğunu ifade etmiştir. Bazı katılımcılar da diğer seminerlerden sunum olarak farklı olduğunu belirtmiştir.

Katılımcıların bazıları eğitici tiyatro çalışmasının gündelik hayattan örnekler sunmasının ve görsel olmasının etkileyici olduğunu ifade etmiştir. Yine bazı katılımcılar çalışmanın kendilerini gözden geçirmeleri açısından faydalı olduğunu, özeleştiri yapmalarını sağlayıp farkındalık yarattığını belirtmiştir. Çalışmadan elde edilen bu bulgular, Akgül (2011)'in çalışmasında yaptığı değerlendirme ile tutarlıdır. Akgül (2011), gündelik koşuşturmaya içinde yaşamınsnel açıdan eleştiremeyen bireyin, kaçırdığı ayrıntılar sonucu yaşamın karmaşıklıklarıyla yüzleşmek zorunda kaldığını belirtmiş; yaşama ilişkin pek çok ayrıntının pek çok kereler farklı yorumlarla konu edildiği bu ayrıntı örgüsü, tiyatro aracılığıyla ele alınırken izleyicinin ideal davranış edimine de katkı sağladığını vurgulamıştır. Bu bağlamda, izleyici ve dinleyici konumunda olan aileler kendilerinden bir kesit bulabilecekleri sahnede oyunlarda, çocuklarının gelişim sürecinde yaptıkları doğrularını ve hatalarını görme fırsatı bulabilirler. Ayrıca; sahnelenen oyunlarda izledikleri yaşantılarla, kendi yaşamlarını fark etmeleri, değişime ve gelişime istekli hale gelmelerinin sağlanabileceği söylenebilir.

Sonuç olarak aile eğitiminde farklı bir yöntem olarak kullanılan tiyatro yönteminin aile eğitiminde etkili bir eğitim yöntemi olarak kullanılabilir. Özellikle katılımcılardan gelen olumlu geri bildirimler etkinliğin çocuk-aile etkileşimini ve iletişimini arttırmada etkili olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte çalışmadaki bulgulardan hareketle katılımcılardan gelen öneriler dikkate alınarak daha farklı yöntemlerin kullanılması faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. (2014). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Akgül, K. (2011). Tiyatronun toplum bilinçlendirme ve estetik sanat anlayışı geliştirmede işlevi ve önemi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 974-983.
- Aydoğmuş, K. (2001). *Çocuklarda Uyum Ve Davranış Bozuklukları: Ana-Baba Okulu (9.Basım)*. İstanbul: Remzi Kitap Yayıncılık.
- Erdener, M.A. (2016). Principals' and teachers' practices about parent involvement in schooling. *Universal Journal Of Educational Research*, 4(N12a), 151-159.
- Erdener, M.A., Sezer, F., & Tezci, E. (2017). Liselerde sık karşılaşılan öğrenci problemleri. *Electronic Turkish Studies*, 12(14), 151-166.
- Erdener, M. A., Sezer, F., & Tezci, E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin problem alanlarının belirlenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 303-320.
- Geçtan, E. (1993). *Çağdaş Yaşam Ve Normal Dışı Davranışlar*, Remzi Kitabevi, 7. Basım, Ankara.
- Gordon, T. (1993). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama Sanayi Ticaret Anonim Şirketi.
- Gönen, S., & Kocakaya, S. (2006). Fizik öğretmenlerinin hizmet içi eğitimler üzerine görüşlerinin değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 37-44.

- Kapçı, E. G., & Hamamcı, Z. (2010). Aile işlevi ile psikolojik belirtiler arasındaki ilişki: erken dönem uyum bozucu şemaların aracı rolü. *Klinik Psikiyatri*, 13, 127-36.
- Karapınar, A. Ş. (2015). *Yaratıcı Drama Yöntemi İle Anne-Baba Eğitimi Uygulama Rehberi*. Nobel Akademik Yayıncılık, 2. Basım, Ankara
- Kaya, A. (1997). *Grup rehberliğinin anne-babaların çocuklarına yönelik davranışları ve çocuklarının sınav kaygısı üzerine etkisi*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Onur, H.Ö. (2016). *Yaratıcı Dramada Forum Tiyatro Tekniği Kullanılmasının Annelerin İletişim Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Önen, F., Mertoğlu, H., Saka, M. Ve Gürdal, A. (2009). Hizmet içi eğitimin öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin bilgilerine etkisi: ÖPYEP örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(3), 9-23.
- San, İ. (2006). Tiyatroya rağmen yaratıcı drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 1(1), 5-16.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi: Ailenin Toplumdaki Yeri*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Sezer, F. (2016). Öğrenci gözüyle başarısızlığının nedenleri. *Journal Of Human Sciences*, 13(3), 4818-4830.
- Sezer, F., & Sağay, F. (2014). Bilgisayar ve televizyon kullanımının lise gençliği üzerine etkisi. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*, 2 (3), 63-75.
- Sezer, F., & İşgör İ.Y. (2010). İlköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin problem alanlarının tespiti (Erzurum ili örneği). *Milli Eğitim Dergisi*, 39(186), 235-247.
- Sezer, F., & İşgör, İ. Y. (2017). Life style and social support: the role of computer/internet use. *International Online Journal Of Educational Sciences*, 9 (2), 356–369.
- Şahin, F. T., & Kalburan, F. N. C. (2009). Aile eğitim programları ve etkililiği: Dünyada neler uygulanıyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 1-12.
- Titmus, C., Buttedahl, P., Ironside, D., & Lengrand, P. (1985). *Yetişkin Eğitimi Terimleri*. (F. Oğuzkan, Çev.) Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu.
- Veznedaroğlu, R. L., & Özgür, A. O. (2005). Öğrenme Stilleri: tanımlamalar, modeller ve işlevleri. *İlköğretim Online*, 4(2), 1-16.
- Yavuzer, H. (2000). *Eğitim Ve Gelişim Özellikleriyle Okul Çağı Çocuğu* (5.Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Extended Abstract

Purpose: The relationship between a child and his / her family is influenced by many factors such as the family environment in which the child is born and grown up, the relationships between the parents and their children, the appropriateness of the child's expectations, the number of children in the family, their gender, their characteristics, socioeconomic status and cultural characteristics (Aydoğmuş, 2001). However, each child comes to the world with different characteristics. Every child is an individual with his or her own intelligence, personality and physical characteristics. In this respect, both the individual characteristics of the child and the parents' attitudes and environmental conditions influence their behavior and attitudes (Yavuzer, 2000). It can be said that it is important to organize family-oriented trainings through institutions such as child development, education, elimination of negative behaviors, raising awareness of raising children, positive attitude towards children (Şahin and Kalburan, 2009). It can be said that the most functional institutions are the schools. In light of this information, family education can be said to be beneficial for healthy communication between the student and his / her parents. Particularly, it can be said that it would be beneficial to train with different methods and techniques in addition to classical style narration and question and answer. Some of these methods and techniques that can be used in family education can be listed as role play, drama and theater. In particular, theater-style presentations are thought to be more educational. The purpose of this research is to determine educational activities conducted with the theater method to the students' families, whether their attitudes, their adolescent developmental problems, the use of technology and their awareness about intra-family communication. **Method:** Qualitative research method was used in this study. Qualitative research is the use of qualitative data collection techniques

such as unstructured or structured interview forms or document review. However, a qualitative process has been pursued to reveal facts and events in a realistic and holistic manner in their natural environment (Yıldırım and Şimşek 2005, 39). In accordance with this definition, researchers have gone to data collection way through structured interview forms. For this purpose, 21 volunteer teachers, 20 of whom were psychological counselors and guidance teachers organized total seven shows in three counties at Balıkesir province. Data were collected from 431 of 2045 participants in total. In order to obtain data from the participant's watch the theater demonstration, the structured interview form that the researchers had prepared was used as a data collection tool. Within the scope of the study was used "Awareness of Development" evaluation form which was prepared by the researchers to determine their thoughts and opinions about family education and the information form prepared to learn the personal qualities of the participants. The purpose of the interview form to determine the participants' views on educational theater activity is composed of structured and semi-structured questions. The interview form prepared with the intention to determine the participants' opinions structured and semi-structured queries. The prepared interview forms were presented to the academicians working in the field of educational sciences and finalized in line with the suggestions received. With the semi-structured interview form, participants were asked to express their opinions in 11 themes. In the unstructured interview form, 2 open-ended questions were addressed to the participants. The prepared interview forms consist of two parts to be applied before and after the theater activity. **Finding:** 91% of the families participating in the educational theater study found this study useful. Nevertheless, some of the participants expressed that the educational theater work was fun, impressive and realistic. According to another finding of the study, the participants stated that there should be educational activities for the children together with the families and they stated that this is a deficiency. Some participants stated that they were different from other seminars as a presentation. Some of the participants have stated that the educational theater work is an everyday fancier example and visual is impressive. Some participants also noted that the workshop was useful in terms of overtaking them, allowing them to self-criticize and raise awareness **Discussion:** Although the forum theater technique and the educational theater technique are separated from each other at some points, it can be said that the use of different techniques from the narration through the seminar in family education is effective. It can be said that it is important for family education to gradually introduce concrete experiences through educational theater, to provide parents with amusing learning and to achieve the desired level of positive behavior change in the participants. As a result, it can be said that the theater method which is used as a different method in family education can be used as an effective education method in family education. Positive feedback, especially from the participants, indicates that effectiveness is effective in enhancing child-family interaction and communication. However, it is useful to use different methods by taking the suggestions from the participants with the action from the findings in operation.

Keywords: Family Education, Theater Method, Psychological Counseling, Guidance Services.